

PM 2017:43

Jonna Milton
Karin Neergaard

2017-06-19

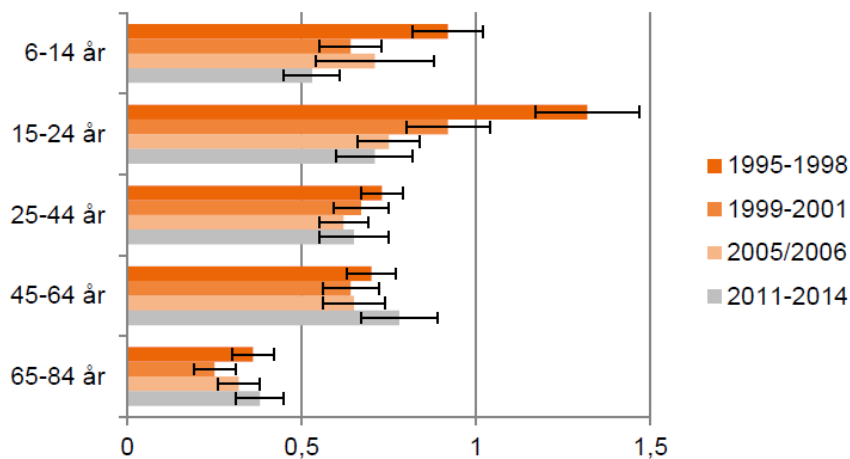
Enkät om resvanor till skola och fritidsaktivitet i Lomma kommun – Våren 2017

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Trivector har under 2017 arbetat med projektet *Trafikplanering för en fossilfri framtid i Lomma kommun*, som är ett underlag till kommunens arbete med översiktsplanen. Syftet med projektet är att undersöka hur den lokala trafikplaneringen kan bidra till att uppnå ett fossilfritt resande. En rapport från trafikanalys visar att barns och ungas cyklande har minskat kraftigt i Sverige, se figur nedan. Vanor grundläggs tidigt. Om kommunen ska nå ett fossilfritt resande år 2040 är arbetet med att få fler barn och unga att gå och cykla en viktig del. För att förstå vad som kan påverka färdmedelsvalet har en mindre enkät om resvanor genomförts på två skolor och vid två fritidsaktiviteter i Lomma kommun. Resultaten redovisas i detta PM.

Figur 2.4. Cyklad sträcka (km) per invånare och dag, fördelat på ålder.
Källa: Riks-RVU 1995–1998, RES 1999–2001, RES0506 och RVU Sverige 2011–2014.
Anm: Osäkerheten i skattningarna redovisas med felstaplar som 95 % konfidensintervall.

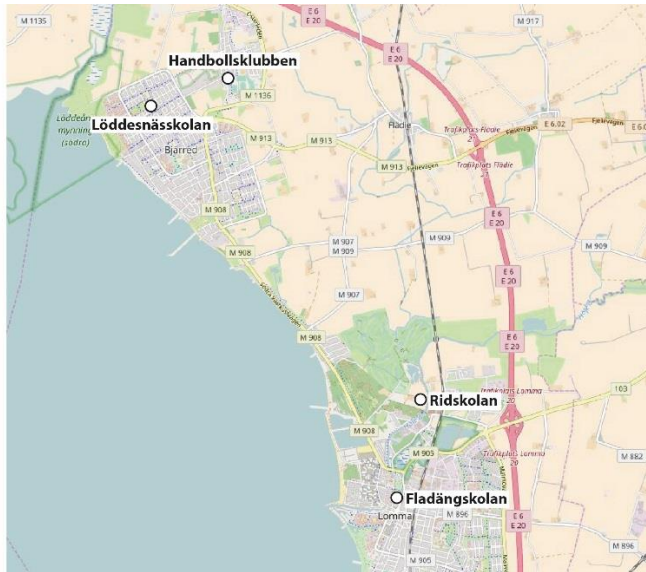
Figur 1-1 Cykla sträcka (km) per invånare och dag, fördelat på ålder. Analysen baseras på nationella resvaneundersökningar. Osäkerheten i skattningarna visas med felstaplar som 95% konfidensintervall. Källa: Trafikanalys Rapport 2015:14, Cyklandet utveckling i Sverige 1995–2014.

1.2 Upplägg

Lomma kommun och Trivector har tillsammans valt ut fyra platser att genomföra enkäten på: Fladängsskolan i Lomma, Ridskolan i Lomma, Löddesnässkolan i Bjärred och Handbollsklubben Ankaret i Borgeby, se karta nedan. Intervjuer gjordes på plats med föräldrar utifrån ett antal strukturerade frågor (se bilaga 1). Frå-

gorna handlar om färdmedelsval och särskilt fokus har varit att fråga de som skjutar sina barn med bil vad som skulle få dem/ deras barn att gå eller cykla istället. Enkäten genomfördes under vecka 23 (år 2017) på nedanstående tider:

- ▶ Onsdagen den 7/6: Fladängsskolan 14.30-16.30, Ridskolan 16.45-19.00
- ▶ Torsdagen den 8/6: Löddesnässkolan 15.00-17.00, Handbollsklubben Ankar: 17.15-19.00

2. Resultat

2.1 Om de som intervjuats

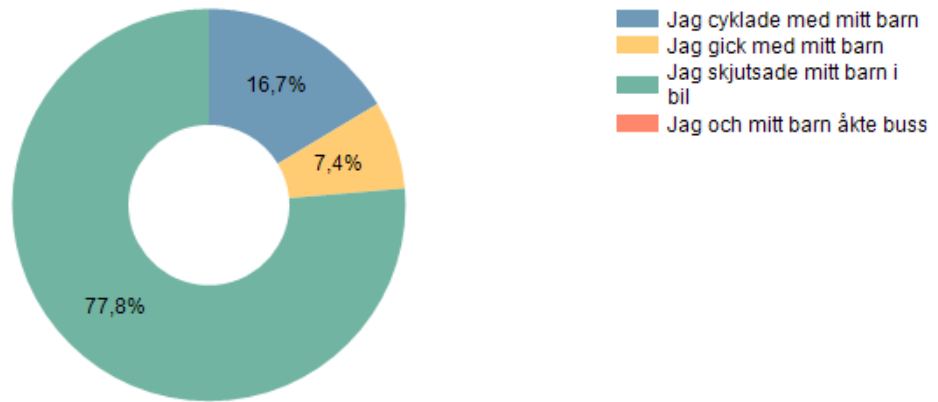
Det var 54 föräldrar som svarade på enkäten. Totalt omfattades 57 barn eftersom några föräldrar angav resvanor för fler än ett barn. Flera alternativ valdes på vissa frågor, vilket innebär att totalsumman överstiger 100% i några av figurerna nedan. 65 % av barnen var pojkar och 35 % var flickor. Knappt tre fjärdedelar av de svarande gick i årskurs F-3. Tiderna (och även platserna vid skolorna) som valts ut för att genomföra enkätundersökningen hade anpassats för målgruppen F-3, vilket förklarar varför denna ålderskategori dominerar. Flera barn iaktogs gå eller cykla själva till skolan eller fritidsaktiviteten, men eftersom undersökningen riktade sig till föräldrarna kommer inte eleverna som går och cyklar själva till skolan respektive fritidsaktiviteten med, vilket kan medföra att andelen bil ser högre ut än vad den är i verkligheten. 72% av svaren kommer från någon av skolorna och övriga svar är från idrottsaktiviteterna.

2.2 Generella slutsatser

De flesta tillfrågade skjutsar sina barn till skola och idrottsaktivitet i bil

En övervägande andel barn i undersökningen blir skjutsade av sina föräldrar till skola och fritidsaktivitet. Något fler cyklar med barnet till och från fritidsaktiviteten än till skolan. Eftersom antal svarande enbart är 54, och eftersom föräldrar på plats intervjuats, bör denna slutsats ses som en indikation och inte ett definitivt svar på färdmedelsfördelningen bland de som har sällskap av sina föräldrar. Näst efter bilen är cykeln det vanligaste färdmedlet. Ingen har uppgett att de åker kollektivt med sina barn till skola eller fritidsaktivitet.

4. Hur tog du och ditt barn er till skolan/ idrottsaktiviteten idag?

Figur 2-1 Fördelning mellan hur föräldrarna och barnen tog sig till skolan/fritidsaktiviteten på undersökningdagen

Resultatet på frågan hur föräldrarna oftast tar sig till och från idrottsaktiviteten är liknande som resultaten för hur de tog sig till skola/idrottsaktiviteten idag. Några fler angav att de oftast cyklar till och från skola/fritidsaktivitet jämfört med färdmedlet de valde på undersökningdagen.

Knappt hälften av föräldrarna som skjutsar med bil till skola/fritidsaktivitet gör det för att de ändå kör förbi på väg till eller från arbetet

Den överlägset vanligaste anledningen till att föräldrar skjutsar sina barn till skolan/fritidsaktiviteten är att de själva kör bil till och från jobbet. Det betyder att för att påverka barnens resor så krävs en förändring i föräldrarnas pendlingsvanor först.

Tabell 2-1 Till de som skjutsar med bil: Hur kommer det sig att ditt barn blir skjutsat?

Anledning	Antal svar
Att vi/annan förälder ändå kör förbi skolan på väg till/hem från jobbet	23
Det är för långt till skolan för att gå eller cykla	15
Vädret och mörker	8
Tidsbrist på morgonen eller eftermiddagen så att barnen inte hinner gå eller cykla	4
Skolvägen är inte tillräckligt säker eller trygg	2
Att mitt barn inte har tillgång till cykel eller inte kan cykla	2
Det är bekvämt	2

På frågan varför föräldrarna skjutsar sina barn med bil till **skolan** anges flera anledningar, men det som dominerar är att den som hämtar och lämnar barnen ändå kör förbi skolan på väg till eller hem från jobbet. Andra största anledningen till att skjutsa sina barn till skolan är att föräldrarna anser det vara för långt för att gå eller cykla. En förälder har kommenterat att barnet inte har rätt till skolskjuts enligt nuvarande regler och därför blir skjutsat. En annan har skrivit att de ändå har ett annat ärende efter skolan som kräver bil.

Största anledningen att skjutsa till **idrottsaktivitet** är att föräldrarna anser att det är för långt för att gå eller cykla. Andra och tredje största anledningen till att skjutsa barnen är vädret och mörker samt att den som hämtar ändå kör förbi idrottsaktiviteten på väg till eller från jobbet. Några kommentarer på den här frågan är till exempel att det är svårt att åka buss med idrottsutrustningen, att bytena blir för många med buss för att ta sig till idrottsaktiviteten samt att det är roligt som förälder att följa med och titta på träningen.

Den största anledningen att skjutsa med bil skiljer sig alltså åt mellan resor till skola och resor till fritidsaktivitet. En möjlig förklaring till detta är att tidpunkterna för idrottsaktiviteter oftast innebär att föräldrar och barn tar sig dit tillsammans från hemmet och inte på vägen till eller från något annat ärende. Detta skulle också kunna förklara varför en större andel svarar att de tar cykel till fritidsaktiviteterna jämfört med till skolan.

Många föräldrar tycker inte att det finns något som kan påverka dem att byta bilen mot annat färdmedel

De som skjutsar med bil fick frågan om det fanns något som skulle kunna få dem att välja annat färdmedel. Här svarade majoriteten att inget skulle kunna påverka deras färdmedelsval eftersom de ändå kör förbi skolan/idrottsaktiviteten på väg till och från arbetet.

Tabell 2-2 Till de som skjutsar med bil: Finns det något som skulle få dig att välja annat färdmedel än bil till eller från skolan/idrottsaktiviteten?

Anledning	Antal svar
Ingen av ovanstående, vi/jag kör ändå förbi skolan med bilen när vi åker till arbetet	25
Kortare avstånd mellan bostad och skola	6
En tryggare och säkrare skolväg	5
Bättre väder	5
Mer tid för hämtning och lämning	1

Att många svarade att de inte finns något som skulle kunna påverka deras resval, eftersom de ändå kör till och från jobbet, understryker vikten av att arbeta med föräldrarnas pendlingsvanor om man vill påverka barnens resor. Några har också valt alternativet att en tryggare och säkrare skolväg, kortare avstånd mellan bostad och skola/idrottsaktivitet och bättre väder hade kunnat få dem att välja annat färdmedel än bilen. Några föräldrar som skjutsar sina barn till skolan har kommenterat och sagt att bättre förbindelser, bland annat till Malmö, skulle kunna få dem att välja ett annat färdmedel. Några har också lagt till att bättre cykelvägar till skolan, bland annat en dålig korsning vid Lumabyvägen skulle kunna få dem att välja annat färdmedel. Skolbuss och skolskjuts nämns också som en anledning att inte skjutsa sina barn i bil till skolan¹. Vad gäller idrottsaktiviteterna nämns bättre förbindelse till Segevång i Malmö, liksom bättre möjligheter till ombyte, eftersom mycket utrustning och kläder ska med till idrottsaktiviteten.

¹ För att få skolskjuts beviljad gäller följande minsta avstånd mellan hem och skola: För elev under 9 år med mer än 3 km avstånd till skolan. För elev 9–11 år med mer än 4 km avstånd till skolan. För elev 12–15 år med mer än 5 km avstånd till skolan. Källa: <https://lomma.se/download/18.3622320515aa42f8970212/1489047838045/Skolskjutsregler+fr.o.m.+2017-06-30.pdf>

3. Slutsatser och rekommendationer

Följande slutsatser och rekommendationer kan dras utifrån enkäten och de fristående kommentarer som nämndes vid undersökningen:

- ▶ Föräldrarnas resvanor påverkar i stor utsträckning barnens resvanor. Särskilt de resor som föräldrarna gör till och från arbetet. Fokus för åtgärder om man vill ändra barns resvanor är alltså att arbeta med att påverka föräldrarnas pendlingsresor.
- ▶ Avståndet mellan skola/idrottsaktivitet och hemmet verkar spela en viss roll vid val av färdmedel. Ett genare cykelvägnät samt beteendepåverkande åtgärder kan påverka denna uppfattning.
- ▶ För förbindelser till Fladängsskolan i Lomma behövs bättre cykelförbindelser. Särskilt nämns korsningen vid Lumabyvägen flera gånger som en korsning som behöver förbättras. Troligtvis för att förbättra enkelheten att korsa vägen på väg mot skolan.
- ▶ Bättre kollektivtrafikförbindelser till Fladängsskolan och Ridskolan önskas. Mellan Fladängsskolan och Lomma busstorg, där många bussar stannar, är det dock bara 5 min gångväg, vilket är svårt att förbättra.
- ▶ Brist på skolskjuts tas upp som en anledning till att barn blir skjutsade. Här är svårt att ge en rekommendation utan att ha satt sig in i de specifika barnen situation. Kommunens skolskjutsregler upplevs som rimliga.
- ▶ För resor till ridskolan i Lomma tas utrustningen upp som anledning till att skjutsa barnen. Bättre möjligheter till ombyte och förvaring på Ridskolan skulle eventuellt kunna underlätta för vissa av barnen och därmed möjliggöra annat färdmedel än bil till lektionerna.

Bilaga 1: Enkätfrågor, resvaneundersökning för Lomma kommun

Är ditt barn en flicka eller pojke?

- Flicka
- Pojke
- Vill ej uppge

Vilken klass går ditt barn i?

- 0 (Förskola)
- 1
- 2
- 3
- Annan: _____

Är ni på väg till skolan eller en idrottsaktivitet?

- Skola
- Idrottsaktivitet

Hur tog du och ditt barn er till skolan/idrottsaktiviteten idag?

- Jag cyklade med mitt barn
- Jag gick med mitt barn
- Jag skjutsade mitt barn i bil
- Jag och mitt barn åkte buss
- Annat: _____

Hur tar du och ditt barn er oftast **till** skolan/idrottsaktiviteten?

- Jag cyklar med mitt barn
- Jag går med mitt barn
- Jag skjutsar mitt barn i bil
- Jag och mitt barn åker buss
- Annat: _____

Hur tar du och ditt barn er oftast **från** skolan/idrottsaktiviteten?

- Jag cyklar med mitt barn
- Jag går med mitt barn

- Jag skjutsar mitt barn i bil
- Jag och mitt barn åker buss
- Annat: _____

Frågor till föräldrar som skjutsar sitt barn med bil

Hur kommer det sig att ditt barn blir skjutsat till skola/idrottsaktivitet?

- Vägen är inte tillräckligt säker eller trygg
- Det känns inte säkert runt skolan/skolområdet/idrottsplatsen
- Vädret och mörker
- Att mitt barn inte har tillgång till cykel eller inte kan cykla
- Att mitt barn inte har någon att ha följe med
- Att vi/annan förälder ändå kör förbi skolan/idrottsplatsen på väg till/hem från jobbet
- Att mitt barn vill bli skjutsat
- Mitt barns hälsa eller funktionsförmåga kräver skjutsning
- Det är bekvämt
- Tidsbrist på morgonen eller eftermiddagen så att barnen inte hinner gå eller cykla
- Det är för långt till skolan/idrottsaktiviteten för att gå eller cykla
- Annat: _____

Finns det något som skulle få dig att välja annat färdmedel än bil till eller från skolan/idrottsaktiviteten för ditt barn? I så fall vad?

- En tryggare och säkrare väg till skola/idrottsplats
- Tryggare miljö runt skolan/skolområdet/idrottsplatsen
- Att mitt barn skulle lära sig cykla och ha tillgång till cykel
- Kortare avstånd mellan bostad och skola/idrottsaktivitet
- Mer tid för hämtning och lämning
- Bättre väder
- Om det var svårare att stanna och släppa av utanför skolan/idrottsplatsen
- Mitt barn vill bli skjutsat med bil
- Mitt barns hälsa och/ eller funktionsförmåga kräver skjutsning
- Inget av ovanstående, vi/jag kör ändå förbi skolan/idrottsplatsen med bilen när vi åker till arbetet

Annat: _____